

Gino Strada
ZELENI PAPAGAJI

KRONIKA VOJNEGA KIRURGA

Gino Strada, Zeleni papagaji: kronika vojnega kirurga, 176 strani, mehka vezava, prevod Alenka Možina, Sanje, 2008

Obstajajo dinamični ljudje, ki napišejo knjigo ali dve in z njima v svetovni areni spremenijo več kot zapečkarški esejisti z opusom, ki obsega na tisoče strani. Obstajajo tudi pisci, ki niso novinarji in niso nikdar želeli biti pisatelji, pa vseeno napišejo knjigo z izjemnim pripovednim čutom ter iz najresnejših osebnih doživetij naslikajo podobo, ki je razumljiva vsakomur. V obe skupini sodi vojni kirurg Gino Strada, ki nam z delom Zeleni papagaji v živo predstavi svoj poklic. Knjiga je v italijanskem jeziku izšla leta 2000, v osmih letih, kolikor je trajalo, da je prišla tudi k nam, pa je že postala mednarodna uspešnica, ki poziva k nenasilju.

Prijatelji mu pravijo, da je nor, medtem ko sam zapiše: "Moj poklic mi je všeč, še več, ne morem si predstavljati poklica, ki bi mi bolj ugajal. Lahko bi celo rekel, da je zabaven, če ne bi morda zvenelo žaljivo za vse tiste nesrečneže, ki pridejo nehote v stik z mojim delom." Njegova služba je krpanje ranjenih teles, saniranje otroških udov, ki so jih odtrgale bombe, rezanje nog, zahtevne operacije na glavi, in vse to v skrajno nepredvidljivih razmerah, nevarnih za vse vpletene. V enem od poglavij, ki se nizajo povsem poljubno, kronološko in zemljepisno razpršeno, avtor poglobljeno izpraša lastne in motive svojih kolegov, ki že desetletja prostovoljno potujejo v največja vojna žarišča na pla-

Vera v ljudi

Kronološko in geografsko razmetani utrinki iz življenja vojnega kirurga, ki svoj poklic utemeljuje kot nekaj vsakdanjega.

ŽIGA VALETIČ

netu ter z umom, telesom in srcem – z golim človekoljubjem torej – pomagajo množicam ranjencev in pri tem pogosto tudi lastno življenje postavljajo na kocko. "To, kar delamo mi in še veliko drugih, kar lahko naredimo s svojimi močmi in omejenimi sredstvi, je, kakor se temu pravi, mogoče še manj kot kaplja v morje ... Pogosto smo potrti in potlačeni, včasih bi najraje vse poslali k vragu. A dovolj je le malo, da spet poprimemo, stisk roke, mati, ki se ponovno nasmehne, otrok, ki se spet začne igrati, ali pa preprosto to, da smo zvečer utrujeni, vendar prepričani, da dan ni minil zaman."

Pravijo mu tudi utopični radikalni pacifist. Med letoma 1989 in 1994 je pod okriljem Rdečega križa delal v Afganistanu, Somaliji, v Bosni, Etiopiji, Peruju in Pakistanu, kar je nekdanjega srčnega kirurga spodbudilo, da je s skupino somišljenikov ustanovil človekoljubno organizacijo Emergency (nevarnost, nujna pomoč), ta pa je do danes pomagala že okoli tri milijone pacientom. Prva stvar, ki ponavadi pride na površje ob prihodu zdravnikov na novo območje, so tamkajšnji plemenski, politični, verski in vojaški obračuni. Pravzaprav ni naloge, ki ne bi bila nemogoča, in ni dežele, kjer domača policija, vojaške milice, uporniki, plemenski glavarji pa tudi tamkajšnji zdravniki in celo človekoljubne organizacije ne bi bili na poti temu, zaradi česar so požrtvovalni kirurgi sploh prišli. Strada opiše srečanja z desetletji ranjencev, najpogosteje otroki, iz katerih je vojna naredila invalide, reveže, sirote in samomorilce.

Nekateri pacienti umirajo po celonočnih operacijah, z nekaterimi naveže osebni stik, jim obljubi nožno protezo, za katero ni prepričan, ali se bo na Zahodu, kamor nazadnje pošiljajo svoje pozive, sploh našlo dovolj denarja za to, da bo neki otrok lahko še kdaj hodil. Na smrt ranjeni včasih v hudi gneči čakajo več dni, dokler nekdo ne ugotovi, da se jim ni še nihče posvetil niti za minuto. Vsak dan se dogaja, da je zdravil, opreme in zmogljivosti premalo, da se spopadi stopnjujejo, da število ranjencev raste, in v takšnem okolju se redko najde trenutek za intimo. Številne bolnišnice so postavljene na poljih ali med ruševinami, včasih je treba po bombardiranju pred nadaljevanjem dela očistiti ostanke premnogih trupel.

Če koga torej zanima resnični "horor", in ne zgolj fikcijsko šokerstvo, ki ga za milijone dolarjev, evrov in jenov ustvarja filmska industrija, naj si drzne prijeti v roke empatična doživetja Gina Strade, ki trdi, da mora vojni kirurg postati običajen poklic. "Kajti le če to postane poklic, delo, stalna služba, lahko pridobi dostojanstvo, si zasluži strokovni naziv, postane kakovostna profesionalna dejavnost." ■

Emergency – je človekoljubna organizacija, ki jo podpirajo Združeni narodi, v svojem delovanju pa ni vezana na nobeno ideologijo, politično ali birokratsko entiteto. Prvo bolnišnico so odprli v Kurdistanu leta 1996, danes delajo v osmih bolnišnicah na največjih vojnih žariščih in imajo štiriinpetdeset centrov prve pomoči v neposredni bližini vojnih območij.

Pacifizem – je usmerjen k nasprotovanju vojni in spodbujanju nenasilne komunikacije. Ideja mirovništva se vije skozi vso človeško zgodovino, v dvajsetem stoletju pa ga je morda najbolje poosebil indijski voditelj Mahatma Gandhi, ki je tudi z nenavadno metodo gladovnih stavk dosegel neodvisnost Indije izpod britanskega jarma.

Zeleni papagaji – so mine, ki so videti kot upogljive igračke in se sprožijo šele, ko se otrok ali skupina otrok z njimi igra. Strada, ki ima tudi sam družino, se v knjigi sprašuje, kakšni ljudje so industrijski oblikovalci, kemijski tehniki in načrtovalci vojn, ki ustvarijo takšno orožje. Trdi, da imajo gotovo tudi oni otroke, družino in redno službo.

